

Nro. 19.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indúlt Bétsből, Kedden Mártziusnak 8 ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

Tegnap dél előtt 12 óra taján, négy kotsival Pétersburgba utazott kedves Magyar Hazánk kedves Nádorispánnya Jósef Kir. Fő herczeg. — Ferdinand volt Majlandi herczeg harmadik szülött fiát Maximiliánt tegnap a' Teutonicus, vagy Német Rend vitézjéve tette annak fő mestere Károly Kir. Fő herczeg.

Felső Urunk igen nagy reménységű első szülött fiának, és Korona örökösének, Ferdinand fő herczegnek neveltetése egy Simon Antal nevezetű, és a' mint a' Bécsi Publicum felöle gondolkodik, itil, és szöll, világos elméjű, sok talentomokkal bíró, szép maga viseletű, és alkalmaztatású, 's

T

vallasában buzgó férfiúra bizatott, a' ki is oskolai tudományainak végzése után herczeg Paar fiait egynéhány esztendőig nevelte, 's velek együtt utazni ment, Német Ország nevezetesebb városait meg látogatta, Brunsvigiában, és Göttingában sokáig lakott, és mindenütt jó hirt nevet hagyott maga után. Azon hivataljának ditsiretessen lett végzése után, itten a' Fels. Cseh- és Auszriai Cancellárián udvari titoknokká és könyv. visgalóvá tette.

Az ide való nagy tudományú 's tapasztalású udvari Orvosok Feldmarsal Károly Királyi fő herczeg betegségének utolsó paroxismusáról azt jegyzték meg, hogy az sokkal gyengébb volt az előbbieknél, és hogy annak végső elenyészéséhez, vagy ki maradásához tellyes reménységgel vagynak. — Az itt lévő Frantzia követ polgár Champagni javasolásából, Maylandi igen hires orvos Doctornak, polgár Moskátinak, az ide való jövetelre Ő Királyi Fő Herczagsége hivatalt adott, olly feltétellel, hogy maga udvari Orvosával, és az ide való leg nevezetesebb Orvos Doctorkkal, az Ő Fő Herczagsége betegségének mivóltáról tanátsot tartson. — Az ő hozzá küldetett kurir által, az Olasz Respublika VicePrézidensének, polgár Melzinek küldött levelében, Champagni arra kérte őtet, hogy adjon polgár Moskátinak az ide leendő jövetelre szabadtságot. Négy esztendővel ennekelötte, minekutánna tudniillik a' Frantziák Olasz Országból, 's nevezetessen Majlandból ki hajtattak volna, Albaniába küldetett ez a' hires Orvos Doktor számkivetésbe.

Az Auszriai Fels. Háznak adatott Velentzei Ex-Respublikát hét Kerületre osztatta fel Császár

ő Felsége, a' mellyekhez tartozó nevezetesebb városokban, úgymint Velentzében, Veronában, Vicenzában, Paduában, Trevisóban, Bellunóban, és Udinében, mindegyikben egy egy All. Kormányfő fog fél állítani és organizáltatni. A' Kerületeknek igazgatói, Kerületbéli Kapitányoknak fognak neveztetni.

A' múlt esztendőben, Frantzia Országban talált fűtő és egyfzersmind világító kemenczével, az úgy nevezett Thermolampával, az Auszriai Birodalomban is, nevezetessen Morva Országban, a' Znaymi kazármában próbát tettek már, melynek igen nagy haszna tapasztaltatik. Ezen magában gondoltatván együgyű, de az erdőknek megkiméllesekre igen alkalmas alkotmánynak hasznairól Károly Kir. Fő herczeg is, mint a' Cs. Kir. udvari hadi Cancellária elölője, és a' katonai Oeconomiának fő igazgatója, meggyöződnie akarván, egynéhány tudós, és az illyetén dolgokhoz jól értő emberek által az ide való Indzsinör Akadémiának épületjében avval egynéhány próbákat tétetett, a' melly igen kevés fával béfűtetvén, két vagy három szobát is nemcsak tökéletessen megmelegített, hanem igen szépen meg is világosított, és az abban elégett fának a' szene éppen annyi erő vólt, mint maga az elégett fa. Hogyha minden ide való kazármákban ilyen fűtő és világító kementze állítatik fel, az ez eránt tétetett calculus szerént, minden esztendőben 900000 forintot nyerne a' Cs. K. militaris kassza.

A' vólt Toskánai N. Herczegnek (a' jövendőbéli Szaltzburgi Vál. Fejedelemnek) ki elégitetését

tárgyazó, és a' múlt December 26-ik napján, Párisban szerentséssen el is végződött eggyezés ratificatiójáról adatott instrumentumot, a' külső dolgokra ügyelő Frantzia minifter polgár Talleyrand Cancellariajában dolgozó polgár P e t i t írta le a' Calligraphiának leg tökéletesebb régulái szerént. Annak meg mutatasára, hogy nemtsak P á r i s b a n, hanem B é t s b e n is tudnak szépen írni, a' Cs. K. ratificatióról való decretumot, egy S p r e n g e l nevü Status Cancellariánál lévő Cancellista írta le, még pedig olly ékesen, és valóságos Anglus izléssel, hogy amaszt fokkal felül haladja.

Több esztendőekkel ennekelötte egy Bengalai, nevezetessen Luknow városi születésü tudós Mahometanus, Mirza - A b u - T a l e b Khan az Angliai napkeleti Indiára kereskedő társaság hadi szolgálatjábaállott a' Gangés folyó viz mellett fekvő hires kereskedő városban C a l c u t t á b a n. Ezen hivataljától 1799-ik esztendőben önként el butsúzván, tudományának öregbitése végett a' tengeren Angliába utazott, és mivel Londonban nagy kedveséget talált, ott örömeft mulatott, és azon város erköltseiről, és szokásairól, Persiai nyelven igen szép versekből álló könyvet adott ki. A' múlt esztendőnek vége tájján mint igen buzgó Muzulmann, a' Mahomet Prófeta születése és temetsége helyeinek, Arabia, M e k k a és M e d i n a városainak látogatására menvén, Konstantzinápoly felé való utazásában, egy néhány napot itten is mulatott, és ezen városnak nevezetesebb ritkaságait szemesesen meg nézte, 's meg vizsgálta. Ahétatoffágának a' nevezett Arábiai városokban leendő el végzése után, Persiának K a s e m i r és Lahor városain keresztül szándekozik hazajában vissza menni. Ez

az ő ide és oda való útja 2000 mértföldnél többre megy.

Magyar Ország.

N. Váradról Február. 21.ik napján. Az ide való T. N. Káptalan egy érdemes tagját vész-té el a' halál által e' folyó hólnap 17-ikén, Fő Tiszt. Kovács Mihály Sz. Egyedi Apátúr Apostoli Fő Jegyző, Custos és Kánonok Úrban, a' ki is életének 64-ik, Kánonokfágának pedig 13-ik esztendeit, szép tudománnyal, Papot illető buzgósággal, felebaráti szerezettel, egyenes szívvvel és adakozással ékesítette és koronázta is meg. Egy ideig tartott erőtelenségei után, végre el közelítvén a' halálnak egyik postája, a' guttaütés, és minden érzékenységeitől, meg fosztotta, de az isteni gondviselés azokat és elmebéli tehetségeit egy óra múlva vissza adván, alkalmatossá tette arra, hogy hat napok alatt mind lelkéről idveffégesen, mind pedig el maradandó javairól hasznosan gondolkodhasson. Ez idő közben pedig sem az halálnak már ő előtte bizonyos vólta, sem a' fájdalmak az ő természeti vidamságából semmit el nem vettek, sőt leg nagyobb békefféges türesben birván lelkét, arra tanított tselekedetével mindnyájunkat, hogy a' religióval és jó lelki esmérettel fel ruháztatott Kereszténynek meg kell azt gondolni, hogy nints itt maradandó városunk, és hogy a' halált kívánni rossz ugyan, de attól félni még rosszabb.

Egy bizonyos Vármegyének T.. nevű helységében a' múlt őszi rettentő himlő epidemia alkalmatosságával egy újdonnatúj, igen könnyü és universalis orvosság lett a' himlő ellen közönségessé, melly ebből állott. Egy ott lakozó úr egy oda

való öreg asszonytól, a' ki soha se maga, se két leányai himlősök nem voltak, arról értekezvén, miként kerülhette el azon gonosz nyavalyát, illy feleletet kapott, hogy ő és leányai, a' himlőzés idején lótejvel élvén attól egészen mentek voltak. — Az Úr felebarati szeretettel tellyes lévén, a' dolgot el hirleli, és jó példával kívánván másoknak elő menni, tulajdon gyermekeit lótej curára fogja, a' melly eszközzel való élés kevés idő alatt olly közönségesse lett, hogy az egész falu szoptatós kantzái, mint meg annyi fejős patikakká változtak. Mi lett belőle? A' falu tsikai mind elfogyódtak, azólta talán fok is meg döglött, az orvosság ivó gyermekek pedig mind meg himlöztek, 's benne sokan is meg hóltak s. a. t.

N é m e t O r f z á g.

A' Prussziai Monarchia hajdani és jelenvaló mivólta egy Berlini Statisticus Zsurnálban ekként adatik elő: Néhai II. Fridrik Király uralkodásának kezdetében, 2190 négy szegü mértföldből, mintegy 409 nagyobb és apróbb városokból, 18 ezer falu helységből, és a' katonasággal egyetemben, két millió és 200000 lakosból állott a' Prussziai Birodalom. Ellenben azon halhatatlan emlékezetű Fejedelem 1786-ik esztendőben történt halálának alkalmatosságával, az ő általa keresett tartományokkal, úgymint Sziléziával, napkeleti Friziával (a' Westfáliai Kerületben) és napnyugoti Prussziával egyetemben, 3512 négy szegü mértföldre, 574 nagyobb és 53 mező városra, 24000 falu helységre, 's hat millió lakosra szaporodott annak nagysága. A' most uralkodó III. Fridrik

W i l h e l m idejében, minekutánna az Anspachi 's Baireuthi herczegségekkel, a' déli napkeleti új Prusz-fziával, Dantzig 's Thorunum nagy kereskedő városokkal, végtére az el múlt 1802-ik esztendőben a' pótolás fejébe nyert Német országi tartományokkal azon birodalom meg öregbítetté volna, 5600 negy szegü mértföldre, 1000 nagyobb, 's mintegy 100 mező városokra, és 9 millió, 's 500000 lakosokra szaporodott a' kitsinységből nagyra nevedett Prusziai Monarchia.

A' Német Birodalom jövendőbeli alkotmányáról készített planumnak néhány czikkelyeiben még ekkorig sem egyezhettek meg az a' végre ki rendelt Commissiónak tagjai. Azon czikkelyek közt leg nevezetesebbek a' következők: 1) Hány kerületre osztatódjon fel a' Német Birodalom, hétére e' avagy nyóltzra? 2) Hány classisra osztatódjának fel a' meghagyatott hat szabad Imperialis városok? 3) Mitsoda hivatalok adattassanak a' Vál. Fejedelemségre emeltetett négy herczegi házaknak? Német Orzágnak nem annyira új kerületre leendő fel osztatása, mint inkább, a' meg tsonkított Felső 's Alsó Rénusi, és Westfáliai Kerületek meg maradt tartományaiknak más Kerületekhez leendő foglaltatása okoz nehézségeket. — A' két Saxoniai Kerületeken kívül, egy se marad meg előbbeni ép-ségében. — A' Westfáliai és Svéviai Kerületeket az Alsó Saxoniaival akarják öszve kaptsolni.

A' meghagyatott szabad Imperialis városoknak két classisra leendő fel osztatásokat leg többen kívánnyák, hanem mellyiknek adatódják ezek közül a' Directorium, abban még ekkorig meg nem egyezhettek. Frankfurt és Lübeck mint leg hatalmasabb városok, magoknak kívánnyák azt tu-

Lajdonítani. — Norimberga, mint Német Ország-
nak közép pontya, mint a' meg hagyatott Szabad
várasok közt leg régibb, mint a' Császári Kléno-
diumoknak, úgymint, a' Koronának, az Ország al-
majának, és a' N. Károly Császár kardjának tar-
tó helye, magának kivánnya az elsőséget. Az
is vetélkedést okozott a' Német Orzági Catholicus
és Protestans Statusok közt, hogy azon városok
közzül egyetlenegy sints, mellynek egészlen Kato-
lika vallású lakosai vólnának. Augspurg és Fränk-
furt lakosi rész szerént Katolika, rész szerént Lu-
terána valláson valók; az utólsóbbaknak mind a'
kettőben nagyobb a' számok, mint sem az első-
beknek. A' többi, úgymint, N o r i n b e r g a, L ü.
b e c k, H a m b u r g és B r é m a lakosi tsaknem
egészlen Evangelika valláson valók.

Az új Vál. Fejedelmekre nézve is kettős
nehézség támadt, úgymint, hanyan emelteffenek
ezen méltóságra, és mitsoda hivatalok adattassanak
nékiek. — IV. Károly Császárnak 1356-ik eszten-
dőben költ, és Norinbergában közönségesfétetett
A r a n y o s bullájában hétre szabott azoknak szá-
mok, úgymint három papi és négy világi Vál.
Fejedelmekre. E l s ö b b r e n d b é l i e k v ó l t a k a' M o-
guntziai, a' Treviri, és a' Koloniai; a' másod rend-
béliek, a' Cseh Palatinatusi, Saxoniai és Bran-
denburgia Vál. Fejedelmek. V. F r i d r i k P a l a-
tinatusi Vál. Fejedelem a' Cseh Orzági koronának
el fogadása miatt mind ösi örökségeitől, mind
Vál. Fejedelmi méltóságától meg fosztatván, a' Ba-
váriai herczegi Ház emeltetett arra. Fridriknek
első szülött fia K á r o l y L a j o s, a' Westfáliai bé-
kesség után, édes atya örökségeit, és méltóságát
viszta nyervén, a' Német Orzági Vál. Fejedelmek

nek nyólczra szaporodott a' számok. Mivel pedig a' Császár vagy Római Király választásban mindenkor akadályt okozhat az egyenlő szám; arra való nézve I. Leopold Császár 1692-ik esztendőben, a' Braunsweig - Lüneburgi házat is Val. Fejedelmi méltóságra emelte, melly háztól származott a' most élő Hannóverai Val. Fejedelem az Angliai Király. Tavaly, a' két papi, úgymint Treviri és Koloniai Val. Fejedelemségeknek el töröltetések után, a' magokat közbenvetett két Hatalmaságnak, úgymint, az Orosz Császári udvarnak, és a' Frantzia Kormányzókra ajánlásokra, elsőben a' Bádeni Marchio, a' Würtembergi herczeg, és a' Hesszen-Kasszeli Landgróf, későbbben, a' Toskánai Nagy herczeg is azon méltóságos hivatalba helyheztedtek; de mivel így is egyenlő lenne a' számok, a' választásban ennekutánna következhető akadályoknak el háritatására, a' tizenegyedik Val. Fejedelemségre, I. Sándor Orosz Császárnak Ilona huga után való sógora, a' Meklenburg-Sverini örökös herczeg Fridrik Lajos, és a' Pruszsziai Királynak sógora Fridrik Wilhelm Orániai örökös herczeg vannak projectalva. Mellyiket fogja a' kedvező szerentse követni, nem sokára el válik.

A' régi Val. Fejedelmeknek, mindeniknek vólt a' Német Birodalomban valamelly hivatalya. — A' Moguntziai Német országban, a' Treviri Arelat Országban (melly hajdan, a' Burgundia, Delphinatusi, Provinciai tartományokból, az úgy nevezett Frantzia Comitatusból, a' Sabaudiai herczegségből, és Helvétziának nagyobb részéből állott) a' Koloniai Olasz Országban fő Kancellariusok a' Cseh fő Pohárnok, a' Palatinatu-

si fő Tálnok, a' Saxoniai főlovász, a' Brandenbúrgiai fő Komornyik, a' Hannoverai fő Kintstartó mestereknek tartattak és tartatnak még ma is a' Német Birodalomban. — Most a' Vál. Fejedelemségek tizre lett meg határozásának alkalmatosságával, mind a' Regensburgi Diétán, mind a' Német Országi új Constitutiónak ki dolgozására ki nevezett Commissió gyűléseiben az a' kérdés támadt, minémű hivatalt kellene és lehetne ezen új Vál. Fejedelmeknek adni. A' különbözőkülömbféle projectumok után abban állapottak meg, hogy azok két classisra osztatódjanak fel, úgymint régiekre és újjakra, a' régiek előbbi hivataljaikat tartsák meg, az újaknak pedig semmi hivatal ne adatódjon.

Ismét egy új és hasznos talalmánnyal gazdagított meg a' Technologia az által, hogy Norimberga szomszédtságában Burgthauban, egy Lóschge nevezetű papiros Fabrikans, a' timátok bőrfaradékjával tett fok próbatételei után annyira vitte a' dolgot, hogy abból kevés rongyal való elegyítés által, igen jó itató, és pakolni való papiroft tud készíteni.

II. Fridrik Würtembergi uralkodó herczeg (jövendőbéli Vál. Fejedelem) azon Német tartományokban, mellyek potolás fejében nékie adattak, következendő foglalatú vallás dolgát tárgyazó parantsolatot adott ki, és tétetett a' múlt hólnapban közönségeslé:

„A' mi nekünk pótolásképen adatott tartományoknak javokra 's boldogságokra függesztett figyelmetességünket azok a' törvények sem kerülhették el, mellyeknél fogva azok a' különböző vallású emberek, a' kik az azokban uralkodó val-

láson kívül vóltanak, de a' kiknek a' Német Birodalom farkalatos törvényei, nevezetessen a' Wefzfaliai békeffég vallásoknak gyakorlására tellyes szabadságot engedtek, vagy bé nem vétetődtek egy átallyában, vagy ha bé vétetőd-ek is igen szoros határok közzé vóltak szorittatva. — A' mindennapi tapasztalás által meg lévén mi arról gyözettette, hegy az illyetén tilalmazó törvények az induftriára, az erköltsbéli formalára, és jobbagyaink javoknak 's bóldogságoknak előmenetelekre nézve felette ártalmasak légyenek; leg főbb köteleffégünknek esmérjük, az igaz kereszténység lelkét, 's az evvel el válázthatatlanúl öfzve köttetett keresztény türedelmet a' mi új tartományainkban ki terjeszteni, és azokat a' principiumokat szoroffan meg határozni, a' mellyek szerént mi a minékünk adatott új törtományokban lévő három külömbözö vallású keresztény lakosokkal bánni kívánunk ennekutánna. Ahozképeff előbbi kegyelmes igiretünket ismét meg újitjuk, és arra kötelezzük magunkat, hogy mi, a' nekünk pótolásképen esett tartományokat vallásoknak előbbi szabados gyakorlásában, és azon egyházi örökségeiknek, a' mellyek a' sæcularisatio alá nem rekeffztettek, nem külömben oskolai fundusaiknak birtokaikban, a' Német Birodalom farkalatos törvényeinek intézetjeik szerént, ennekutánna is meg fogjuk hagyni, És mivel mi minden Keresztény vallásuakat, bizonyos meg hározások mellett, a' mi uralkodói védelmünk alá venni kívánunk, állandó sinór mértékül téffzük azt, hogy a' mi újonnan keresett tartományainkba minden keresztény vallásuakat, a' három valláshoz tartozok közül szabad légyen bé venni. Egefzersmind ezeket is tudtokra kívánnyuk adni: 1) Hogy a' kö,

zönséges hivataloknak viselésére alkalmas személyeknek választásokban, a' három keresztény vallásuáknak egymástól való külömbözésekre tekinteni nem fogunk, hanem mindenik eránt egyenlő kegyelmességgel és óltalommal viseltetünk. — 2) Az előjárói hivatalokat ki véven, mindenütt, és minden keresztény vallásuáknak polgári just adat-tatni kívánunk. — 3) Azoknak, a' kik a' helység uralkodó vallásához nem tartoznak, házaiknál áhé-tatosságot tartani, a' Sacramentumoknak ki szol-gáltatására a' szomszéd helységekből, vallásokon lévő papokat hivatni, magános tanítókat tartani szabad lészén, úgy mindazáltal, hogy a' stólat a' városbé-li papnakis meg fizessék. Hogyha nagy számmal vagy-nak, és he a' különös gyülekezet formalására tehe-tségek is van elegendő, abban senki se akadályoz-tassa őket meg s. a. t.

O l a s z O r s z á g.

A' még most is Veletri városában tartózkodó Szárdiniai uralkodó Király V i c t o r E m m a . n u e l nemcsak semmi kedvet nem mutat meg hagyatott ösi örökségébe a' Szardiniai szigetbe leendő lakásra, sőt a' mint az Olasz Országi, nevezetesen a' Majlandi tudósításokból olvassuk, annak örökösen leendő el adása végett, a' Londoni Kir. udvarral alkuba is botsátkozott. Ugy tapasztaltatik, hogy néhány Európai Hatalmasságoknak sokkal jobban tettzene, ha ő, 's az ő maradéki annak birto-kában meg maradnának. Anglia 20 millió font sterlinget igirt azért a' Szárdiniai Királynak, és a' mint Majlandból írják, végre is ment ez a' N. Bri-tanniára nézve igen fontos alku. Nem 20 milliót, hanem két, sőt három annyit is adott volna azért

a' Frantzia Kormányfő, ha jókor észre vette volna a' dolgot. — Innen ki tettik, miért szaporított meg a' B i k k e r t o n kormányára bízott, és a' közép tengerben a' Szardiniai sziget előtt fel's alá járt Angliai flotta. Erre nézve nem adatott a' Hollandiai Admirál de Winter eskáderjének is az oda való ki szállásra engedelem. E' vólt minister A d d i n g t o n Pitth úrral tartott titkos konferenciainak a' tárgya — ezért kívánt ő 22 millio font sterlingből álló segedelmet az Alfó-Parlamentumtól s. a. t.

M e s s z i n á b ó l Jan. 15-ik napján. A' M o n g i b e l l o , avagy az E t n a hegyének 15-ik Novemberi meggyulladását következő környülállások előzték meg. Kátania városában, mely ezen hegy napkeleti oldalának tövénél fekszik, azon nap, dél előtt négy óraig szünetlenül tartó, menydörgéshez hasonló rettenetes zúgása hallatott. Végre azon oldalának közepé táján egy új nyílás láttatott, a' mellyen a' folyó viz módjára ki rohanó tüzes okádék, a' leg nagyobb sebességgel egynéhány Olasz mértföldre folyt el, melynek hallására minden körül belől fekvő helységekből a' lakosok ki futottak. A' következő napon azon hegynek felső kemenczéből egy felette magas tűz oszlop ütötte ki magát, az abból származott fekete füst az ég kárpitját egészlen meg homályosította, és félelemmel's reszketéssel vártak Katánia városának lakosi a' reájok következhető veszedelmet. Hat egész nap folyt ki abból a' tüzes okádék, de nem egy forma dühösséggel, hanem utollyára igen tsendessen, és csak a' S a r c o i vidéken tett károkat.

Ezen tudósításból ki tettik, hogy a' Bronti uradalomnak, mellyet a' Fels. Nápolyi Király An-

glus Admiralis Lord Nelsonnak ajándékozott vala, leg kissebb kárt sem okozott az Etna hegyének ezen utolsó meggyulladására. — Sokkal irtóztatóbb volt ezen Vulkánnak 1787 ik évtendőben történetése, a' midőn az abból kiokádott tüzes darabok a' Máltai szigetbe is által repültek. Ekkor olly irtóztató nagy tűz oszlop ütődött ki annak tűzokádó torkából, mint azon hegynek fele része, mellynek magasságát 30000, területét pedig 100000 lábnyomnira telzik a' természet vizsgáló tudósok.

A' 16-ik Januariusi Florentzai tudósítások szerint, a' Nápoly Országi rettentő Vulkanus, a' Vézuvius is, 8 nappal ennekelötte füstölni kezdett, melly tsalhatatlan előjárópostája volt a' következő gyúladásoknak. A' tavaly Angliában meghalálozott William Hamilton, sok esztendőkig való Nápolyi követségének ideje alatt 33 szor ment fel a' Vézuvius hegyére, mellynek szemes meg vizsgálása után, arról egy igen derék munkát adott ki, mellyben azon Vulkanusnak füstölgését, égését, és okádékjának mivóltát igen eleven színekkel adja elő. Ennek a' munkának utolsó kiadása 50 species aranyon megyen Londonban.

Szokásban van az Liguriai Respublikánál, hogy az olly nagy érdemű embereknek, a' kik az emberi nemzetnek sokat használtak, emlékeztető oszlopot emeltyenek tiszteletkre. — Nem régiben azt végzette a' Génuai törvényhozó Tanács, hogy Columbus Kristófnak és Bonaparte Napoleonnak emlékezetekre hasonló oszlopok emeltessenek, a' kik közül az első, a' 15-ik században, e' kerék föld 4-ik részét fel fedezte, az utolsó pedig Eu-

rópának békeességét vissza állította, az Olasz Republikát fundálta, annak határjait ki terjesztette, 's mozdúlhatatlan fundamentomra helyezettte.

Orosz Birodalom.

A' nagy drágaságot Európának nemcsak déli és napnyugoti, hanem északi részeiben is, nevezetesen itt is keserveffen érezzük. Egy idő óta felette fel hágott a' kvártélyoknak az árra, és néhai II. Katalin Császárné halála után, kivált I. Sándor kegyelmessen uralkodó Császárunk alatt, olly számos új házak épültek, hogy ha ő fel támadhatna, nehezen asmérné meg Pétersburg városát.

Itt egy közönséges Commercialis újfág levél adódik most ki Orosz nyelven, mellyben nem valamely politicus, hanem egyenesen a' kereskedést tárgyazó hírek iktatódnak bé. Ebben nemcsak az Orosz Birodalombéli, hanem azon Európai tartományokbéli productumoknak árrokat is fel lehet találni, a' mellyek valamely kereskedésbéli egyességben vagynak mivelünk, vagy a' mellyek tölünk szokták a' nállok fel nem találtatható dolgokat venni. Ebben az arany és ezüst pénznek becsit, az idegen nemzeteknél lévő Orosz Conzuloknak minden kereskedést tárgyazó officialis tudósításait lehet olvasni. — És ennek a' nemtsák a' Statisticusokra, hanem a' kereskedőkre nézve is igen hasznos Institutumnak fel állítását, a' mostani Orosz Commercialis minister, Gróf Rumentzof Miklós fáradhatatlan munkásságának lehet köszönni.

A' Császári udvari Fő mestert, 's egyzersmind a' Cs. udvar költségeire ügyelő hivatalnak Præsiden-

sét Gr. T o l s t o y t, a' Newsky Sándor vitézi Rendjének brilliántos kövekkel ékes keresztjével tisztelte meg I. Sándor Császár, hogy a' Cs. udvarnak múlt esztendőben meg határozott költségeinél is jóval kevesebbet adott ki, és hogy egynéhány száz ezer rubelt gazdálkodott. — A' Pétersburgi Evangelikus Gyülekezetnek igen érdemes Prébostya R e i n b o l t ú r General - Superintendensi méltósággal tiszteltetett meg a' maga kegyelmes Császárjától.

A' tehén himlővel való bé óltásnak fel talalójának, Anglus Orvos Doctor J e n n e r urnak egy igen nagy árrú brilliántos gyűrűt küldött az özvegy Orosz Császárné, néhai I. P á l Császár igen kegyes, és az érdemeket betsülni tudó özvegye ajándékba, melly mellé maga tulajdon kezével irt levelét is hozzá tévén, több illy hasznos találmányoknak keresésére serkengette őtet.

N a g y B r i t a n n i a

L o n d o n b ó l Febr. 10-dikén. Az északi Àmérikából hozzánk érkezett tudósításokból ezeket olvassuk: Minden kétségen kívül való dolog az, hogy az új Orleansi kikötő helyet előttünk a' Spanyolok egészlen bé zárták, melly miatt Àmerikának déli tartományai terméseiknek és kézmiveiknek nagyobb részét el nem adhatták. — Ollyba lehet ezt tartani, mintha hadat izent volna Spanyol Ország minékünk. Még eddig ugyan semmit sem végzett az eránt a' Congressus, de ha el nem intéződik szép szerivel ez a' villongás, okvetetlenül háború fog Spanyol Ország és Respublikánk közt támadni.